

Læreplan i kunst og skapande arbeid

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 24. mars 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjeld frå 01.08.2021

Om faget

Fagrelevans og sentrale verdier

Kunst og skapande arbeid handlar om å kunne fordjupe seg i samtidig kunst, medium og visuelle uttrykk. Faget gir elevane tilgang til det mangfaldet av uttrykksformer som finst i kunsten, og kan bidra til eigenutvikling gjennom kunstnarleg aktivitet. Aktivitetar i faget kan bidra til forståing av korleis kunst kan vekke kjensler, skape undring og kommentere samfunnet på ulike måtar. Kunst og skapande arbeid gir elevane høve til å utvikle førestillingsevna og kreative løysingsstrategiar som førebur dei på deltaking i kultur, samfunn og arbeidsliv.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunlaget for opplæringa. Kunst og skapande arbeid skal bidra til å stimulere til utforskning, eksperimentering og skaparglede. Gjennom at elevane arbeider med faget åleine og saman med andre, kan medvitte deira om eigen identitet og eigne inntrykk stimulerast. Kjennskap til og medvit om samfunnsengasjementet og uttrykksformer i kunsten kan inspirere elevane til refleksjon, kritisk tenking og demokratisk medverknad. Faget skal òg bidra til at elevane får innsikt i kulturuttrykka til det samiske urfolket. Opplæringa legg vekt på kunnskap om ulike uttrykksmåtar og kan skape forståing og respekt for den rolla kunsten og kunstnaren har i samtida. Gjennom analoge og digitale plattformer kan kunstuttrykk enkelt delast, og det krev god kjennskap til reglar for opphavsrett og personvern.

Kjerneelement

Uttrykk og materialer

Kjerneelementet uttrykk og materiale handlar om kjennskap til og innsikt i ulike medium og verkemiddel og korleis dei kan kommunisere, skape mening og utfordre. Vidare handlar kjerneelementet om kunnskap om teikn og symbol og korleis dei kan brukast i visuelt språk og i eigne skapande prosessar.

Kunstnarlege prosessar

Kjerneelementet kunstnarlege prosessar handlar om skapande og utforskande metodar. Dette kjerneelementet handlar òg om innsikt i og erfaring med kunstnarleg praksis i arbeid med idéutvikling. Å utvikle eigne kunstnarlege uttrykk inneber eksperimentering og val av verkemiddel og materiale.

Kunst i kontekst

Kjerneelementet kunst i kontekst handlar om å vere deltakar og tilskodar på ulike nivå og arenaer i møte med kunst. Vidare handlar det om korleis kunstuttrykk kan opne for kjensler, og korleis kunst kan kommunisere og kommentere ulike samfunnstema. Kjerneelementet handlar òg om å utvikle kompetanse i å vise fram eigen og andre sin kunst i ulike kontekstar.

Tverrfaglege tema

Folkehelse og livsmeistring

I kunst og skapande arbeid handlar det tverrfaglege temaet folkehelse og livsmeistring om arbeide med å uttrykkje og forstå meiningar, idear og kjensler. Videre handlar det om å utvikle både sjølvinnsikt og mot til å ytre seg.

Demokrati og medborgarskap

I kunst og skapande arbeid handlar det tverrfaglege temaet demokrati og medborgarskap om å utvikle evna til kritisk tenking og respekt for usemje gjennom arbeid med kunstnarlege uttrykk. Videre handlar det om å synleggjere, kommentere og setje spørsmålsteikn ved aktuelle hendingar og problemstillingar i samfunnet.

Berekraftig utvikling

I kunst og skapande arbeid handlar det tverrfaglege temaet berekraftig utvikling om å arbeide med skapande prosessar med tema som utforskar og vektlegg det etiske ansvaret vi har for å ta vare på naturen og miljøet. Materialbruk i eige arbeid vil gi grunnlag for diskusjonar som kan føre til auka medvit om fordeling og bruk av ressursar i samfunnet.

Grunnleggjande ferdigheiter

Munnlege ferdigheiter

Munnlege ferdigheiter i kunst og skapande arbeid inneber å kunne presentere eigne idear og argumentere for eigne val. Det inneber òg å bruke fagomgrep i samtalar og diskusjonar om eige og andre sitt arbeid.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i kunst og skapande arbeid inneber å bruke tekst, teikn, symbol og visuelt språk i dokumentasjon av prosessar og formidling av budskapar tilpassa formål og mottakar.

Å kunne lese

Å kunne lese i kunst og skapande arbeid inneber å forstå, undersøkje, bruke og reflektere over tekst og visuell informasjon. Det inneber òg å lese eit visuelt språk, som kan opne for større forståing og bidra til at eleven kan gjere kritiske vurderingar og trekkje eigne slutningar.

Å kunne rekne

Å kunne rekne i kunst og skapande arbeid inneber å oppfatte og berekne form, volum og proporsjonar i kunstnariske arbeid. Å kunne rekne inneber òg å beherske format, storleikar og måleiningar. Vidare inneber det å arbeide med oppløysing og filstorleikar i arbeid med digitale filer.

Digitale ferdigheiter

Digitale ferdigheiter i kunst og skapande arbeid inneber å kunne bruke digitale verktøy og ressursar til kunstnarisk arbeid, presentasjonar og dokumentasjon. Det inneber òg å hente inn og sortere informasjon og handtere ein brukar- og delingskultur i digitale og sosiale medium på ein etisk og reflektert måte. Vidare inneber det å følgje reglar for opphavsrett og personvern.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering kunst og skapande arbeid

Kompetansemål

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- eksperimentere med ulike visuelle verkemiddel, materiale og teknikkar, og vurdere resultatane i eige arbeid
- arbeide utforskande med berekraft og miljø som fordjuping i ein kunstnarleg prosess
- gjennomføre, dokumentere og presentere ein kunstnarleg prosess frå idé til ferdig produkt og grunngi eigne val
- drøfte korleis kunst kan kommunisere kjensler, tankar og verdier, og utforske dette i eige uttrykk
- analysere og presentere ulike samfunnskritiske kunstuttrykk og bruke dei som referanse i drøftingar om kunsten si rolle i samfunnet
- utforske og dokumentere korleis ulike etniske grupper, inkludert samiske, nyttar kunst som språk, og bruke denne kunnskapen som inspirasjon til eigne kunstyttringar
- gjere greie for kunst i det offentlege rommet og utvikle kunstprosjekt med utgangspunkt i det stadspesifikke

- presentere reglar for publisering og vising av kunst, og planleggje og gjennomføre analoge og digitale utstillingar av egne og andre sine arbeid
- følgje reglar for helse, miljø og sikkerheit i arbeid med ulike materiale og teknikkar
- utforske og reflektere over arbeidet til ulike sentrale kunstnarar og bruke inspirasjon frå dette i eige arbeid

Undervegsvurdering

Undervegsvurderinga skal bidra til å fremje læring og til å utvikle kompetanse i kunst og skapande arbeid. Elevane viser og utviklar kompetanse i faget når dei gjennom skapande praktiske prosessar utviklar og formidlar egne kunstuttrykk. Elevane viser og utviklar òg kompetanse når dei analyserer, reflekterer over og vurderer ulike kunstytringar. Vidare viser og utviklar dei kompetanse når dei bruker kunnskap og fagspråk til å presentere egne og andre sitt arbeid på ulike arenaer.

Læraren skal leggje til rette for elevmedverknad og stimulere til lærelyst gjennom å utforme varierte oppgåver som fremjar kreativitet, individuelt særpreg og skaparglede. Læraren skal vere i dialog med elevane om utviklinga deira i kunst og skapande arbeid, og elevane skal få høve til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevane viser, skal dei få høve til å setje ord på kva dei opplever at dei får til, og reflektere over eiga fagleg utvikling. Læraren skal gi rettleiing om vidare læring og tilpasse opplæringa slik at elevane kan bruke rettleiinga for å utvikle kompetanse innanfor eit breitt spekter av kunnskap og ferdigheiter i arbeidet med ulike kunstuttrykk.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal vere uttrykk for den samla kompetansen eleven har ved avslutninga av opplæringa i kunst og skapande arbeid. Læraren skal planleggje og leggje til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måtar som inkluderer forståing, refleksjon og kritisk tenking, i ulike samanhengar. Læraren skal setje karakter i kunst og skapande arbeid basert på kompetansen eleven har vist gjennom varierte praktiske, skapande og kunstnarlege prosesser, og gjennom utforsking og vurdering av ulike kunstytringar i kontekst

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Kunst og skapende arbeid: Eleven skal ha éin standpunkt karakter.

Eksamen for elevar

Kunst og skapende arbeid: Eleven kan trekkjast ut til ein praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Eksamen skal ha førebuingsdel.

Eksamen for privatistar

Kunst og skapende arbeid: Privatisten skal opp til ein praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjer om privatistar skal få førebuingsdel ved lokalt gitt eksamen.